عبدالخالق رشید ۲۰۱۴/۱۱/۱۹

د ديورند کرښې له لاسليکه دوې مياشتې وروسته
د وزيرستان د ويش د توطيې په اړه يو تأريخي سند

(دو همه برخه)

«آيا دا رښتيا ده چې موږ امير د کال په شپږ لکه پلورلي يو؟»

انګريزانو د ۱۸۹۳کال د نومبر په (۱۲) له اميرسره د افغانستان د يوې پراخې برخې پرسرخپله معامله ترسره کړه، د ديورند په مشرۍ چې کوم پلاوی په همدغه موخه ټاکل شوی و، هغه دغه معامله د يوه تړون په نامه چې اميرخپله هم منلي او هم يې لاسليک کړی ترسره کړه، ښايي ډير خلک دا پوښتنه وکړې چې انګريزانو دا کار په کوم مقصد ترسره کړ؟ دوی غوښتل افغانستان تجزيه کړي او د دغه هيواد کلي او کورونه په زور په دوو برخو باندې وويشې؟ دوی يوازې غوښتل چې په هند کې د خپلې امپراطورۍ د خوندي ساتلو په موخه يوبسيا او باوري سنګر د خپلو سيالانو (روسانو، فرانسويانو او نورو) په مقابل کې له پښتنو او پښتونخوا څخه جوړکړي؟ او که يې موخه داوه چې بايد د هند پر لور د آسيا د بيلابيلو برخو (لويديزې آسيا، جنوب آسيا، منځۍ آسيا، چين او چينی ترکستان) تجارتي مالونه اوتجارتي کاروانونه له خطره پرته رامات شي؟

دغه پوښتنې هغه څه دي چې بايد په دغه اړه ترهرڅه د مخه سړی ښه غور او سوچ پرې وکړي او پايله يې ديوه تحليل اوپايلې په توګه وارزول شي. زه په دغو پوښتنوکې ترهرڅه د مخه په دويمې پوښتنې باندې د يولړاسنادو په رڼا کې ټينګارکوم او تر ډيره حده دا د ديورند د بيلتانه يوازنۍ او مهم لامل ګڼم، په دغه اړه يوه تأريخي حقيقت ته رجوع کوو:

يو مهال علامه اقبال خپل يوه دوست محمود خان بنګلوري ته يوليک د افغانانو او پښتونخوا په اړه ليکلی و، په هغه کې يې ويلي وو چې افغانان د تأريخ په اوږدو کې د هندوستان لپاره ډال وو، دي او په راتلونکي کې هم کيداشي د يوه لوی مدافع په توګه حسا ب پرې وشي، څکه نو بايد تل پر دوی باور وشي، له دوی سره بايد مرسته وشي.

کله چې روسانو پ رافغانستان يرغل وکړ په بيلابيلو خيالي او ميراثې موخو کې يې يوه هم د هند تر تودو اوبو پورې ځان رسول وو د علامه دغې وړاندوينې د روسانو له راتګه وروسته خپل اهميت وموند او دايي په ډاګه کړه چې پښتانه اوپښتونخوا په رښتيا هم د هند د نيمی وچې لپاره د يوه دفاعي ډال بڼه لري همداوه چې په شلمه پيړۍ کې هم روسانو ونه شوای کولای چې تردغه سيمه دی دغې خواته خپل نفوذ او نفوس پراخ کړای شي، پښتونخوا يوځل بيا ديوه سنګر په توګه وکاريده يو مليون افغانان له روسانو سره د جهاد په نامه د امريکايانو په اشاره د کمونيزم د ماتې په لامل له منځه لاړل، هرڅه سره ګډوډ شول، خو ثبات تر اوسه هم په دغه سيمه کې د خوب ليدل دي.

انګريزانو هم له ديورند څخه له دغه هدفه پرته بله کومه اسره او هيله نه درلوده او نه يي په فکرکې وو. دوی له روسانو څخه د سخت خطر احساس کاوه، همدا وجه وه چې له چترال او ګلګت څخه بيا ترکندهار او هرات پورې يې ځانونه له روسانو په امن کې نه ګڼل څکه دا خبره د تأريخ په اوږدو کې روښانه وه چې د هندوستان شمال (پښتونخوا او سرحد) تل د دغه هيواد د نيولو لومړنۍ قراول و چې هرڅواک کولای شول له دغې لارې هندوستان ته په آسانۍ سره ننوزي اوهلته دننه بيا په آسانۍ سره د خپلو اهدافو د تحقق په لامل لاس په کارشي .دا چې امريکايانو او نورو د شلمې پيړۍ په پای کې همدغه تګلاره وڅارله، او له دغې سيمې يې د کمونيزم په مقابل لويه مقابله ترسره کړه، انګريزانو خو به په نولسمه پيړۍ کې خامخا کټ مټ لوبه په همدغه مقصد ترسره کوله، دوی ته دا مهمه نه وه چې دغه لوی تأريخي هيواد تجزيه کيږي، بيسواده کيږی او د دوی ويشل به يوه بشري فاجعه وي، دوی يوازې د خپل خونديتوب په لامل په دغه بشری ضد جنايت باندې لاس پورې کړ او پراميرعبدالرحمان يی د ديورند نامنلي کرښه ومنله او پرتړون يې له هغه څخه دهغه لاسليک واخيست. خبره داده چې انګريزان بايد په نړيواله کچه د دغه ناورين اوجنايت له امله د نړيوالو په مخکې له پښتنو او افغانانو ترهرڅه د مخه ښښنه وغواړي، دوی بايد په دغه انساني جنايت باندې ونه وياړي دا څکه چې دوی په دغه کار کې له دوو وسيلو څخه کارواخيست چې يو زور و او بل هم پيسې، آيا دا د منلو وړوه چې دوی اميرعبدالرحمان خان ته د تړون له لاسليک سره سم داتلسو لکو روپيو ژمنه هم وکړه اوهم يې عملي کړه، اوس پوښتنه داده چې موږ بايد پوه شو چې دوی د افغانستان دغه برخه په اتلس لکه له اميره پيرودلې او که يې په زور نيولې، که هرڅه وو، که په اتلس لکه يی دغه ځمکه غصب کړه، خودانه وايي چې دوی د دغې خاورې په معامله کې د دغې خاورې له

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولـئ

اوسیدونکو هم پوښتنه وکړه؟ څرګنده ده چي دوی دغه پوښتنه ونه کړه په دغه تأریخي سند کي هم د خلکو همدغه پوښتنه دوی درک کړی خو ځان یي پري ناګارکړی.
پښتونخوا په زور له لاسه لاړه، اتلس لکه روپی هم له یاده ووتي، هندوستان تجزیه شو داخبره په خپل ذات کي داماناا لري چي معاملي خپل ارزښت له لاسه ورکړ، باید هغه برخه چي د اتلس لکو په مقابل کي له لوی افغانستان څخه بیله شوي وه بیرته په افغانستان پوري تړل شوي وای. له بده مرغه چي په دغه برخه کي هم انګریزان او هم د هغو لاسپوڅي پته خوله پاتي شول او تر ننه هم د دغه ناسور په وړاندي یوه نړیواله تولنه او یوه بشري مرجع پیدانه شوه چي د دغي سیمي د خلکو د ارادي او تأریخی شته والي په اړه یو بشری او اخلاقی فکر وکړي او دغي سیمي ته یا خپلواک برخلیک ورکړي او یایی بیرته خپل اصلي پیکر افغانستان ته وسپاري. ځکه په دغه اړه ترتولو مهمه خبره داده چي دیورند کرښه اوبیلتون د پښتنو او پښتونخوا د ولسونو اراده نه وه اونه یي په دغه اړه خپل رضایت په جمعي توګه ترننه ښودلي دی. د دیورند کرښه یوه فرضي کرښه وه، چي د وخت امیر هغه له انګریزسره د یوي ځانګړي معاملي په توګه څو د دوی واک پرهند اوسیمه باندي خوندي و ساتل شي لاسلیک کړه چي له دغه لاسلیکه بیا ترننه دغه کرښه د پښتنو د بربادی او بدمرغی په موخه کارول کیږي، که پرون همدغه سیمه انګریزانو کاروله، نن یي امریکایان کاروي، لرې نه ده چي زر به داکرښه یوه ورځ چین هم له اوسنیوپنجابی واکمنانو سره د یوي معاملي او یا ماتي په پایله کي د یوه بل آسیایی ناورین په توګه هم د اسیا او هم د دغو خلکو پرضد وکاروي.
په هر ډول راځو د تأریخی سند متن ته، په دغه متن کي زموږ لوستونکي په ډیره آسانی سره د لوی افغانستان په وړاندي د طرح شوي توطیي ټول اړخونه په خورا آسانی سره ارزولی شي. په دغه برخه کي ترهرڅه دمخه دوه ټکي زموږ په مخکي را پرکیږي، یو دا چي خلک څه کوي او دغه طرحه څنګه ارزوی، زما مطلب په دغه برخه کي خلک هغه عام ذهنیت دی چي په ټولیزه توګه د خلکو استازیتوب کوي، نه یوځوتنه چي یا د امیر له خوا هڅول شوي او یا هم د انګریزانو له خوا چي نه د ملي منافعو په ارزښت او اهمیت پوهیږي او نه هم له هرډول معاملي ځان پربله خوا تیرولای شي. د خلکو ذهنیت دادی چي: «آیا دا رښتیا ده چي موږ امیر د کال په شپږ لکه پلورلي یو؟»
داهم هغه پوښتنه ده چي ځواب یي په روښانه توګه تړون او د هغو پیسو زیاتی دی چي امیر د دغه تړون په مقابل کي ترلاسه کړي، خلک رښتیا وایي آیا یو امیراو یو واکمن داحق لري چي د ملت شتمنی په تیره بیا هیواد یو بل هیواد ته د پیسو هغه هم د اتلسو لکو په ارزښت باندي ور وپلوري؟ فرضاً دا امیر یي ناروغ او یا لیونی لکه چي امیر محمدیعقوب خان چي کلونه کلونه په زندان کي ولوید او چي کله راخلاص شو، ټول په دي پوهیدل چي هغه مزاجی ستونزه لري، خو برغلګرو انګریزانو یوازي د خپل هدف په موخه هغه نا چار کړاو د ګندمک په لور د تړون د لاسلیک په موخه له ځان سره په لیوني مزاج سره روان او هغه یي پري د یوه بشری ضد عمل په توګه پري لاسلیک کړ. چي پایله یي د افغانستان د خلکو له خوا موږ ټولو ولیده چي په څه ډول ملت بیا خپل غچ د دوی له استازي کیوناري په څه ډول واخیست. دوی له هغي ماتي عبرت وانه خیست او بیایی د دیورند نامنلي طرح پرعبدالرحمان خان باندي ور وتپله. اوهغه د هندي فلم کیسه تري جوړه شوه چي کوم لویدیزوال له لویدیزه ملا راتړلي او غواړي په هندوستان کي تاج محل واخلي، هندوستان ته راځي اوخپله دا هیله له یوه لابالی چا سره چي نه تاج محل پیژنی او نه هم چا واک ورکړی شریکوي، هغه هم پري پوهیږي چي والله دا لویدیز وال ترده هم لوده اوبی عقل دی، ورته وایی چي زه حاضریم چي تاج محل دربانديٍ خرڅ کړم، په څویی غواړی؟ بالاخره خبره دي ته رسیږي چي څه پیسي ورسره دي هغه تروري او د تاج محل بی منطقه خریدار د فلمي صحنی په لنډو او اوږدو کي همداسي بی اسري پریږدي، ترڅوچي بیرته له هندوستان څخه د وتو لپاره هم څه په جیب کي نه ورپاتي کیږي.
د امیر او انګریزانو معامله هم دغه د تاج محل د خرڅلاو د فلم معامله ده چي د ماهیت له مخي ترډي زیاتی او برتري چي یوازی سری پري وخاندي نه لري.
په دغه لیک کي یوشمیر ټکي شته چي هغه باید په غورسره ولوستل شي او په غورسره باید وارزول شي. د بیلګي په توګه دغه لاندي ټکي:
دلیک په (۲) شمیره کي د پنجاب ګورنر په ډاګه لیکي: «موږ باید دا انتظار ونه لرو کوم څه چي موږ له امیر سره ترسره کړي، د هغو مانا به داوي چي ګواکي هغه څه موږ په کټ مټ ډول له قبایلوسره هم تر سره کړي دي. رښتیا دا ده چي د هغو یوشمیرکړني هغه څه هم دي چي هغه زموږ د ډاډ او باور له کچي دباندي دي. موږ باید دا انتظار ونه لرو چي زموږ دغه چلند به ان د وزیرو لپاره هم د منلو وړ وي، د هغه لوی ځواک او برخي لپاره چي هغوی به تر امیر هم زیات له موږ سره خوښ او

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په خیر و لولـئ

زموږ پرخوا باندي دي. منی خان ماته ورم کال په ډاګه وویل چې دوی کله هم په دي خوشاله نه دي چي باید زموږ تابع دار او زموږ رعیت وی...»
دلیک په (۴) شمیره کې لوی انګریز مامور دیوه مسؤول مقام په توګه لیکي:
«کیدای شي دا خبره له هرچا سره ونه ویله شي، زما په نظر د وزیرو یوه شورا باید له امیر سره د خبرو په موخه جوړه شوې وای. په دغه ترڅ کې به هرڅه په خپله پر دوی پورې اړوند وو، هرتصمیم به د دوی له خوا نیول کیده او دا به ترټولو ښه او هراړخیز تصمیم هم وای. څه چي په دغه اړه زما مطلب دي، هغه دادي چي هغه شمیر وزیری چي زموږ سره موافق نه دی، د هغوی نظریات باید هم موږ او هم امیر په ترون کي په پام کي نیولی وای، اوس موږ باید دا هم خلکوته په ډاګه نه کړو چي ګواکي د وزیرستان زیاته برخه د امیر په اندول زموږ په واک کي ده.
خو ربښتیا داده چي د وزیرستان زیاته برخه زموږ په اولکه کي ده ځکه نو د هغو په چارو کي زموږ ونډه زیاته ده...»
په دغه شمیره کې ډیري نوري خبري هم راغلي دي چي په هغه مهال په رښتیا هم له چاسره د ویلو وړ نه وې، حقایق هغه څه دي چي دوی سترګې وربادي پټوي، او که نه دغه ټکي ته څه اړتیاده چي دوی یې وایی چي خلک باید په دې ونه پوهیږي چي د وزیرستان زیاته برخه د دوی په اولکه کي ده...؟
برسیره پردي په دغه سند کي یوزیات شمیر نوري خبري هم شته چي د یوي ښکاره توطیی نښي په ډاګه کوي او هغه ښکیلاکي طلسمونه سرې په ډیره ښه توګه لیدای شي هغه چي د یوه غیرانساني عمل په مقابل کې باید دیوه یرغلګرو ځواک له خوا په سیمه کې عملي او پرخلکو ور وتپل شي.
دا ډول ډیري نوري خبري هم شته چي د نظر او مسلک خاوندان پری له بیلابیلو زاویو پوهیدای شي. ځکه نو زه غواړم چي اصل انګریزي سند ژباړه د یوه پراخ بحث په موخه د ګرانو لوستونکو په واک کي ورکړم.

تلګرام
نیته، ۱۳ جنوري ۱۸۹۳
استونکي: فارن سکرتري کلکته
اخیستونکی : چیف سکرتري ګورمنت اف پنجاب، لاهور
دسند ځای: د هند ملي آرشیف شمیره (۶۵) د۱۸۹۴ جنوری

د جنوری په (۱۰) تاسوته (۶۵) شمیره لیک د هغه ترون له کاپی سره چې هغه دیورند دانډو- افغان پولې په اړه پاینل کړی د راستول شوی دی، په هغه کې پرتاسو باندې ستاسې د څرګندونو لپاره چې کوم ګامونه باید د دغه ترون د پایلې په اړه پورته شي غږ شوی دی. ویسرای په دې اند دی چې امیر ته هم یولیک ولیکل شي او له هغه باید وپوښتل شي چې د ده لپاره کوم وخت یومناسب وخت دی چې باید د نښې لګولو لپاره یوګام پورته کړل شي. په عین حال کې داخبره هم باید ورسره وشي چې ددغه کارلپاره دیوه کمیسون پرځای د زیاتوکمیسونو دعملي کیدو لاره چاره برابره شي . ویسرای داهم وایي چې سیمه ییز مامورین باید د ترون د محتویاتو د عملي کیدو لپاره وهڅول شي او هم قبایلو ته باید دا وویل شي چې نور به په راتلونکي کې د دوی پرغلونه او حملې بندې وي که چیرې دوی تردې وروسته په یرغلو او تعرض باندې لاس پورې کړ، دوی په جدی توګه یا زموږ او یاهم د امیرله خوا چې له موږ سره په دغه برخه کې همکاری سزا ووینې. کیدای شي چې د یوه دربار تابیا وشي اوپه هغه کې باید وزیري ملکانو ته بلنه ورکړه شي او دغه موضوع باید دوی ته تشریح او په ډاګه شي. د مهربانۍ له مخې زموږ تلګرام او (۶۵) شمیرې لیک راځواب کړئ هیله ده چي د نوموړو ټکو په اړه موخپل نظرهم موږ ته راولیږئ .

دیورتني لیک په ځواب کې .

د هند د حکومت د لفتنیټ ګورنرځوابي یاداشت
د فارن دیپارتمنت د (۶۵) اف شمیرې لیک
(۱۸۹۴کال دجنوری لسمه)
(محرم)

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

۱: زه هغه جزيات چې د كرمي د درې د پولي د ټاكلو اوپه نښه كولو لپاره په بيړني توګه په پام كې نيول شوي تائيدوم اوپه دې اند يم چې بايد زر ترزره عملي بڼه ومومي. پر دې برسيره زه داهم منم چې د دغه كار د عملی كيدو او تطبيق پردنده بايد ښاغلي ميرک وټاكل شي.
په دغه اړه له موږ سره څه انديښني هم شته چې هغه بايد د پښاور او ديره جاتو له كمشنرانو سره په ليكلي ډول شريكې كړم اومشورې بايد سره وكړو څو په ډاګه شي چې په دغه اړه څه بايد وشي او كوم ګامونه بايد پورته كړل شي.

۲: موږ بايد دا انتظارهم ونه لرو چې، كوم تړون او معامله چې موږ له اميرسره ترسره كړي، د هغو مانا به داوي چې ګواكي هغه څه موږ په كټ مټ ډول له قبايلوسره هم ترسره كړي دي. ربنتيا دا ده چې د هغو كړنو يوشميرپه خپل ذات كې هغه څه هم دي چې هغه زموږ د ډاډ او باور له كچې د باندې دي. په دغه اړه موږ هم بايد دا انتظار ونه لرو چې زموږ دغه چلند به ان د وزيرو لپاره هم د منلو وړ وي، د هغه لوی ځواک او برخې لپاره چې هغوی زيات ترامير هم له موږ سره خوښ او زموږ پرخوا باندې دي. منی خان ماته وړم كال په ډاګه وويل چې دوی كله هم په دې خوشاله نه دي چې بايد زموږ تابع داراو زموږ رعيت وی لكه چې كټ مټ خبره د مسودو او درويش خيلو ترمنځ د خپل منځي دښمنی او جګړو په ترڅ كې كلونه مخكې رامنځ ته شوه او بيا د سولمن (سليمان) دجوړې د تړون پربنسټ سره آرام شول، دوی سره كيناستل او خپله ستونزه يې داسې سره حل كړه چې نه له موږ سره په تماس كې شول او نه هم له اميرسره. له همدغې ستونزې وروسته بيا د دوی يوشميربی شكه دې ته ليوال شول چې زموږ پرخوا دی خپل تمايل پيل كړي. خو په دې هم بايد پوه وو چې دا هغه وخت و چې ښكاريده دوی د امير تر اولكه لاندې خپله خپلواكی له لاسه وركوي، ځكه يې تياری وښود چې زموږ په لور دې رامخه كړي. اوس هم كه چيرې زموږ له مامورينو څخه هم كټ مټ حالات ووينې، دوی به له موږ سره هم خپل شرايط زموږ د كنترول په اړه په ډاګه كړي.
برسيره پر دې له اوږدې مودې راپه ديخوا دوی ته تل دا ويل شوې چې دا د دوی خپله خوښه ده چې ووايي له موږ سره راځی او كه له هغه سره، په دغه اړه زه په زړه نازړه توګه دا وايم چې له دوی سره بايد اوږدې خبرې، هغه هم د جرګو مركوله لارې چې دوی بايد خپله برخه په كې ولري، پردوی بايد پيسې او لونګی وويشل شي څو په پای كې وكولای شي په يو ډول نه يو ډول خپله پريكړه او شرطونه د خپل ځان په باره كې په ډآګه كړي.دا خو پخوانی دود و خو اوس دوی په يو ناڅاپه توګه دا واوريده چې د ديورند ماهرانه مذاكراتو او د قلم څو كرښو دغې مسالې ته د پای ټكي كيښود داسې چې د هغو خبرو پربنسټ د برمل وزير د اميرتر واک لاندې پاتې شول او دا نور بيا زموږ.
زه له اوږدې مودې را په ديخوا په همدې سوچ كې وم چې دا به د دوی لپاره د منلو وړنه وي چې دوی بايد خپل قومي جوړښت د خپلو ستركو په وړاندې مات ووينې، هغه چې په تلپاتې توګه د دوی ملي پيوستون او يوالي په ډاګه كوي. زه فكركوم چې سرموتمرديورند په دغه اړه سم فكر كړي او دغه ټكي ته ځيرو چې دا په خپل ذات كې زموږ لپاره د بيداری يوه نښه هم ده. زه په دغه ټكي هم پوره باوري يم چې دا به د دوی لپاره ډيره ګرانه او خواشينونكې وي چې امير او يا موږ پرته له دی چې نور نو دوی ته ووايو چې «ستاسې په اجازه» او پرته د دوی له شرطونو دوی په خپل كنترول او اولكه كې راونيسو. له بلې خوا دا خبره هم شته چې نور نو د دوی لپاره دا چانس هم د تل لپاره نشته چې په يوه او بله پلمه به وكولای شي زموږ او امير ترمنځ د دښمنی راپارولو په برخه كې څه رول ولوبولای شي.

۳: دا زماخپل اټكل دی چې كيدای شي ډير به دقيق نه وي، بايد چې ترهرڅه دمخه په دغه برخه كې د خلكو احساسات هغه چې له شكه خالي نه دي هم په جدي توګه په پام كې ونيسو، ځكه چې په تيرو څو وروستيو اوونيو كې وزيريان له هغه څه څخه چې دلته ترسره شوي راضي نه دي، موږ ته راپورونه رارسيدلي چې د دوی يوشميرهغوی چې زموږ تر اولكه لاندې دي دا خبره كوي چې: «آيا دا ربنتيا ده چې موږ امير د كال په شپږلكه پلورلي يو؟ هغه ته داحق چا وركړی چې بايد زموږ په باره كې دا معامله وكړي؟ موږ په عين حال كې د هغو وزيرو په اړه هم راپورونه ترلاسه كړی، چې د امير ترواک لاندې دي هغوی هم شكايت كوي چې دوی ولی زموږ تر اولكه لاندې رانه غلل. چې دغه دواړه ډوله شكايتونه او سرټكونې په خپل ذات كې له يوه بل سره په مغايرت كې ښكاري. او دا ترې په ښه توګه پوهيدل كيدای شي چې دغه دواړه ډوله شكايتونه د دوی نا خوښي څرګندوی او دواړه دا په ډاګه كوي چې دوی نوره خپله آزادي چې تراوسه يې درلوده له لاسه وركړې هغه چې د دوی خبرې ته به اهميت وركول كيده او د دوی شرطونه به په پام كې نيول كيدل.

د دوهمي برخې پای

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همكاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيكه ټينګه كړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليكنې د ليكنيزې بڼې پازوالي د ليكوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليكنه له راليږلو مخكې په ځير و لولئ